

LR Ryšių reguliavimo tarnyba

2020-11-12 Nr. SD-32755

Mortos g. 14 LT-03219 Vilnius

Teikiama per RRT e-prieigą

DĖL 700 MHz RADIJO DAŽNIŲ JUOSTOS AUKCIONO SĄLYGŲ

2020 m. lapkričio 4 d. Ryšių reguliavimo tarnyba (toliau – Tarnyba) viešosioms konsultacijoms paskalbė Aukciono suteikti teisę naudoti radijo dažnius (kanalus) iš 713–788 MHz radijo dažnių juostos sąlygų aprašo projektą (toliau – Aprašo projektas).

Visų pirma, prieš patekdami pastabas dėl konkrečių Aprašo projekto nuostatų, norėtume dar kartą¹ atkreipti Tarnybos dėmesį į tai, jog pastaruoju metu vyksta aktyvi diskusija tarp Lietuvos Respublikos Vyriausybės, Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerijos, Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos, mobiliojo ryšio operatorių, viešųjų organizacijų bei taip pat ir Tarnybos dėl Valstybinio kritinio ryšio tinklo (toliau – VKRT) sukūrimo. Labai tikėtina, kad šis klausimas bus galutinai bus išspręstas jau tik suformavus naują LR Vyriausybę.

Atsižvelgdami į tai, kad klausimas dėl VKRT sukūrimo bei atitinkamų dažnių alokavimo valstybiniam operatoriui yra ypatingos svarbos, iš esmės lemiantis mobiliojo ryšio operatorių investicijas 5G plėtrą Lietuvoje ir jis dar nėra išspręstas, Tele2 šiuo raštu dar kartą **Tarnybos prašo:**

1. 694–790 MHz radijo dažnių juostos aukcioną **perkelti į 2021 m. I pusm. ir aukciono sąlygas tvirtinti kartu su 3400-3800 MHz aukciono sąlygomis.**
2. 694–790 MHz radijo dažnių juostos aukcioną skelbti dėl visos LTE tinkluose plačiausiai naudojamos radijo dažnių juostos 703–733 MHz / 758–788 MHz bei papildomos tik žemynkrypčio kanalo dažnių juostos 738–753 MHz.
3. Inicijuoti papildomas diskusijas dėl 3400-3800 MHz radijo dažnių juostos plėtros plano patvirtinimo. Tele2 vertinant 3400-3800 MHz radijo dažnių juostos radijo blokus, kurie būtų pateikti aukcionui,

¹ Tele2 2020-11-05 raštu Nr. SD-32714 jau išsakė savo poziciją dėl 694–790 MHz radijo dažnių juostos aukciono, kuriuo, be kita ko, paprašė šį aukcioną perkelti į 2021 m. I-ąjį pusmetį

trūksta aiškios informacijos dėl radijo dažnių naudojimo sąlygų ypatingai prie ne Europos sąjungos valstybių sienų.

Toliau šiame rašte Tele2 teikia savo detalius pasiūlymus bei komentarus Aprašo projektui bei prašo Tarnybos į juos atsižvelgti bei organizuoti diskusijas su visais rinkos dalyviais.

Žemiau pastabos pateikiamos eilės tvarka:

1. Kaip jau minėta Tele2 2020-11-05 siųstame rašte, **694–790 MHz radijo dažnių juostos aukcionas turi būti skelbiamas dėl visos LTE tinkluose plačiausiai naudojamos radijo dažnių juostos 703–733 MHz / 758–788 MHz bei papildomos tik žemynkrypčio kanalo dažnių juostos 738–753 MHz.**

Tokią savo poziciją Tele2 grindžia tuo, jog dar 2018 metais vyko viešosios konsultacijos ir diskusijos su suinteresuotomis institucijomis bei rinkos dalyviais, po kurių Tarnyba 2018 m. rugpjūčio 10 d. patvirtino Radijo ryšio plėtros 470–790 MHz radijo dažnių juostoje planą (toliau – Plėtros planas), numatydama išimtis, jog dalis dažnių gali būti skiriama PPDR sistemoms, tačiau tik po **2025 m. birželio 30 d.**: „Radijo dažniai (kanalai) iš 703–713 MHz ir 758–768 MHz suporuotos radijo dažnių juostos aukciono būdu skiriami naudoti antžeminėms sistemoms, išskyrus šiame papunktyje nurodytu atveju. Jeigu nepavyksta išspręsti tarpvalstybinio koordinavimo klausimų su Lietuvos kaimyninėmis valstybėmis dėl radijo dažnių (kanalų), nurodytų Plano 5.4 papunktyje, naudojimo, gavus Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos arba jos įgaliotos institucijos prašymą, radijo dažniai (kanalai) iš šiame papunktyje nurodytų radijo dažnių juostų po 2025 m. birželio 30 d. [...] gali būti skiriami naudoti PPDR sistemoms. Pagal šį punktą skiriami radijo dažniai (kanalai) turi sudaryti radijo dažnių juostas, kurių plotis yra 5 MHz kartotinis.“

Vertinant tai kas išdėstyta, akivaizdu, jog A0 radijo dažnių blokas gali ir turi būti pasiūlytas šiame aukcione, kadangi apribojimai radijo dažniams (kanalams) iš 703–713 MHz ir 758–768 MHz suporuotos radijo dažnių juostos gali būti taikomi tik nuo 2025 m. birželio 30 d., o aukcionas planuojamas jau artimiausiu metu.

Be to, kaip jau minėta Tele2 siųstame rašte, šiuo metu yra aktyviai nagrinėjamas klausimas dėl galimos 703–713 MHz ir 758–768 MHz suporuotos radijo dažnių juostos paskyrimo VKRT sukūrimui bei efektyvaus dažnių panaudojimo: kokio pločio radijo dažnių juosta yra reikalinga VKRT kūrimui, ar būtinos „700 MHz“ + „3500MHz“ juostos, kuris VKRT įgyvendinimo modelis būtų priimtinausias valstybei bei kas turėtų būti šių dažnių valdytojas.

Atsižvelgus į visus išdėstytus argumentus, siūlome Aprašo projekto 2.1 punktą **papildyti papildomu radijo dažnių bloku, kuris būtų traktuojamas kaip pridėtinis radijo dažnių blokas: papildomi radijo dažniai (kanalai) iš 703–713 MHz ir 758–768 MHz suporuotos radijo dažnių juostos (radijo dažnių blokas Nr. A0).**

Atitinkamai, Aprašo projekto 3 punktą turėtų būti papildomas tokia sąlyga:

„Aukciono dalyvis gali įsigyti radijo dažnių blokus A1, A2, A3 kartu su pridėtinio radijo dažnių bloku A0 – galimi įsigyti radijo dažnių blokai būtų A1+A0, A2+A0, A3+A0, siūloma kaina kiekvienam A0, A1, A2, A3 radijo dažnių blokui. Išlieka sąlyga, kad vienu metu galima statyti už A1 radijo dažnių bloką ir vienu metu A2+A3 – maksimalus įsigyjamo spektro kiekis vienam dalyviui iš A1, A2, A3 radijo dažnių blokų yra 10 MHz plus pridėtinis A0“.

- Dėl Aprašo projekto III skyriaus.** Atkreipiame dėmesį, jog minimų radijo dažnių blokų naudojimo sąlygos buvo įtvirtintos Plėtros plane, kuris yra patvirtintas ir galiojantis. Dėl šios priežasties prašome ir šiame Aprašo projekte (III skyriuje) numatyti identiškas Plėtros planui sąlygas.
- Dėl Aprašo projekto punktų 13.9 ir 18.** Aprašo projekto 13.9 punkte yra numatyta Tinklo valdymo centro sąvoka, o 18 punkte numatyta pareiga Tinklo valdymo centrą iki 2025 m. dislokuoti Lietuvos Respublikos teritorijoje.

Visų pirma, prašome patikslinti sąvoką „*Tinklo valdymo centras (angl. network operations center)*“, nes nėra iki galo aišku, ar tinklo valdymo centras apima tik vietą ir personalą, kuris aptarnauja tinklo valdymo centrą, ar kartu ir tinklo valdymo sistemas (tuomet kurios sistemos) patenka į tinklo valdymo centro apibrėžimą ir pan. Dėl šios priežasties ir dėl vienodo šio reikalavimo interpretavimo bei siekiant išvengti ginčų ateityje, mūsų nuomone, reikėtų detalios sąvokos ir apibrėžimo kokios tiksliai sudedamosios dalys patenka į Tinklo valdymo centro sąvoką.

Antra, nepaisant to, koks bus numatytas Tinklo valdymo centro apibrėžimas, Tele2 vertinimu, reikalavimas Tinklo valdymo centrą ne vėliau kaip iki 2025 m. dislokuoti Lietuvos Respublikos teritorijoje atrodo perteklinis, diskriminacinis bei dėl to galimai pažeidžiantis Europos Sąjungos reikalavimus.

Tokie suvaržymai bei įpareigojimai, kuriais yra apribojimas teritorinis operatoriaus veikimo ir išsidėstymo principas Lietuvos Respublikos ribose, gali būti priimami tik keičiant Lietuvos Respublikos Elektroninių ryšių įstatymą ar kitą analogiškos teisinės galios teisės aktą bei atitinkamus ribojimus numatant tokia akte, o ne Aukciono sąlygų apraše.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, reikalavimas dislokuoti tinklo valdymo centrą Lietuvos Respublikos teritorijoje turėtų būti pakeistas į reikalavimą Tinklo valdymo centrą dislokuoti Europos Sąjungos teritorijoje.

4. **Dėl Aprašo projekto 25.6 punkto.** Iš šio punkto formuluotės nėra aišku ar turi būti pateikiamas visų aukciono dalyvio dalyvių (akcininkų, narių, dalininkų ir pan.) sąrašas, ar tik tų, kurie turi ne mažiau kaip 1/3 balsų dalyvių susirinkime. Dėl šios priežasties siūlome patikslinti punktą ir išdėstyti jį sekančiai:

„25.6 aukciono dalyvio dalyvių (akcininkų, narių, dalininkų ir pan.), turinčių ne mažiau kaip 1/3 balsų dalyvių susirinkime, sąrašas, kiekvieno iš jų dalyvių susirinkime turimų balsų skaičius ir dokumentai, patvirtinantys kiekvieno dalyvio, turinčio ne mažiau kaip 1/3 balsų dalyvių susirinkime, registracijos šalį, o jei toks aukciono dalyvis yra fizinis asmuo – pilietybę patvirtinančio dokumento kopija;“

5. **Dėl Aprašo projekto 32 punkto:**

- a. reikėtų patikslinti ar šiame punkte minimas lydraštis bus nustatytos formos, ar tai turi būti laisvos formos lydraštis;
- b. šiame punkte taip pat numatyta, kad lydraštis bei visi jo pranešimai (priedai), turi būti pasirašyti elektroniniu parašu. Mūsų vertinimu, turi būti palikta galimybė visus dokumentus pasirašyti su fiziniu parašu bei pristatyti fiziškai, taip eliminuojant rizikas, susijusias su bet kokiais technologiniais nesklaidumais ar sistemų neveikimais. Dėl šios priežasties, sakinio dalį *„turi būti pasirašyti elektroniniu parašu.“*, siūlytume pakeisti į *„gali būti pasirašyti elektroniniu parašu.“*
- c. Siūlytume numatyti ne paprasto, o **kvalifikuoto** elektroninio parašo naudojimą.
- d. Reikia patikslinimo bei detalizacijos, ką reiškia reikalavimas „apgauti visą dokumento turinį“.

6. **Dėl Aprašo projekto 33 punkto.** Siūlome supaprastinti Aprašo projekto 33 punkto antrą sakinį, kad neliktų galimybės jį dviprasmiškai interpretuoti bei išdėstyti jį sekančiai:

„33. [...] Aukciono dalyviai per ~~laikotarpį praėjus ne daugiau kaip~~ 30 minučių nuo aukciono etapo pabaigos turi atsiųsti slaptažodžius skirtus atkoduoti pranešimus [...]

7. **Dėl Aprašo projekto 40 punkto.** Aprašo projekto 40 punkte yra numatyta, kad *„Aukciono dokumentai, neatitinkantys Aukciono taisyklių 25 ir (ar) 26 punktų ir Apraše nurodytų reikalavimų, atmetami ir nenagrinėjami vadovaujantis Aukciono taisyklių 43 punktu ir Aprašo 16 punktu.“*

Mūsų vertinimu, tokia sąlyga yra pernelyg griežta, nebeatitinkanti šių dienų realijų bei itin rizikinga jos aktyvavimo atveju, jei reikalavimų neatitikimas bus ganėtinai formalus ir nereikšmingas.

Pavyzdžiui, gali susidaryti tokia situacija, jog aukciono dalyvio dokumentai dėl žmogiškosios ar techninės, redakcinės klaidos gali neatitikti reikalavimų, todėl aukciono dalyvis jo pašalinimą iš aukciono skųs teismui dėl mažareikšmiškumo. Kita vertus, jei Tarnyba aukciono dalyvio prašymu įvertins klaidą kaip mažareikšmišką ir neatmes dokumentų, kiti aukciono dalyviai taip pat gali skųsti tokį Tarnybos sprendimą, reikalaudami visgi pašalinti dalyvi iš aukciono, kadangi Aprašo sąlygos yra pakankamai griežtos ir nepaliekama galimybės jokioms interpretacijoms. Taigi, susidarys tokia situacija kai aukcionas nebegalės būti tęsiamas, bus sustabdytas kol vyksta teismo procesai ir dažniai nebus alokuojami dėl labai formalių ir mažareikšmių priežasčių.

Dėl visų išdėstytų priežasčių, siūlome numatyti laikotarpį, pavyzdžiui 1 darbo diena, per kurį Aukciono dalyvis, gali patikslinti, pakoreguoti ar pateikti papildomus dokumentus, jei pateikti Aukciono dokumentai, neatitinka Aukciono taisyklių ir Aprašo projekte nurodytų reikalavimų.

8. **Dėl Aprašo projekto 44.1.2 punkto.** Šiame punkte numatyta, kad aukciono dalyvis turi teisę pateikti kainos pasiūlymus, kurie „*turi būti didesni už šio aukciono dalyvio atitinkamus paskutinius iki radijo dažnių bloko atsisakymo pateiktą kainos pasiūlymus dėl šių radijo dažnių blokų kainos didinimo žingsniu ar didesniu dydžiu 10 000 (dešimties tūkstančių) Eur tikslumu, jei yra teikiamas kainos pasiūlymai dėl radijo dažnių blokų, kurių Aprašo **Error! Reference source not found.** papunktyje nustatyta tvarka aukciono dalyvis buvo atsisakęs*“.

Gali susidaryti situacija, kai dėl radijo dažnių blokų (kurių šiame punkte minimas dalyvis buvo atsisakęs), kainos siūlymus teikė kiti aukciono dalyviai. Dėl šios priežasties, mūsų manymu, aukciono dalyviui vėl teikiant kainos pasiūlymą dėl radijo dažnių blokų, kurių jis buvo atsisakęs, kaina turi būti didesnė ne už šio dalyvio paskutinį kainos siūlymą, o didesnė už prieš tai teiktą didžiausią kainos pasiūlymą (bet kokio dalyvio).

9. **Dėl Aprašo projekto 44.5 punkto.** Iš šio punkto nėra aišku, ar aukciono pertrauka yra skelbiama dėl visų radijo blokų (visam aukcionui), ar pertrauka skelbiama tik dėl to vieno radijo dažnių bloko. Atsižvelgiant į tai, reikėtų patikslinti šį punktą.
10. **Dėl Aprašo projekto 48 punkto.** Aprašo projekto 48 punkte, be kita ko, numatyta, kad *Komisija gali atmesti ir nenagrinėti pranešimų, jeigu [...] negalima atpažinti pranešimų turinio. Tokiu atveju yra laikoma, kad galioja paskutinis aukciono dalyvio pateiktas kainos pasiūlymas. [...].*

Suprantame, kad toks Tarnybos pateiktas pasiūlymas išsprendžia tuos atvejus, kai dėl techninių nesklandumų ar klaidos neįmanoma atpažinti pranešimų turinio tarpiniuose aukciono etapuose, nes aukciono dalyvis dėl techninės klaidos nėra eliminuojamas iš aukciono – galioja paskutinis aukciono dalyvio pateiktas kainos pasiūlymas.

Tačiau ši nuostata neišsprendžia problemos, kuri gali susidaryti paskutiniame aukciono etape (viršijus ribinę radijo dažnių bloko kainą), kai negalima atpažinti pranešimų turinio ir galioja paskutinis dalyvio statymas, kuris tuomet bus mažesnis nei ribinė radijo dažnių bloko kaina ir tai lems automatinį aukciono dalyvio pralaimėjimą.

Atsižvelgdami į tai, siūlytume apsvarstyti ir kitas alternatyvas, kaip būtų elgiamasi, jeigu nepavyksta atpažinti aukciono dalyvio pranešimų turinio – kaip galimas sprendimas galėtų būtų suteikti papildomą laiką aukciono dalyvio pranešimų siuntimui ar pranešimų siuntimui atsarginiu kanalu.

11. Dėl Aprašo projekto 52 punkto. Šiame punkte numatyta, kad aukciono sekretorius informaciją apie aukciono eigą suteikia ne vėliau kaip kitą darbo dieną. Atsižvelgiant į tai, kad bus vykdomi 3 aukciono etapai per dieną, siūlome numatyti sąlygą, kad aukciono sekretorius minimą informaciją teiktų po kiekvieno etapo.

12. Dėl Aprašo projekto 53 punkto. Aprašo projekto **53 punkte numatyta, kad** „[...] įvykus paskutiniam aukciono etapui, aukciono dalyvis, nepripažintas pirmaujančiu didžiausiosios kainos siūlytoju dėl to radijo dažnių bloko, turi teisę kituose aukciono etapuose teikti kainos pasiūlymus dėl kito radijo dažnių bloko.“

Šis punktą reikia papildyti sąlyga, kad aukciono dalyvis pripažintas pirmaujančiu didžiausiosios kainos siūlytoju dėl vieno iš A2 arba A3 radijo dažnių blokų, turi teisę kituose aukciono etapuose teikti kainos pasiūlymus dėl vieno iš A2 arba A3 radijo dažnių blokų, nes pagal Aprašo projekto 3 punktą aukciono dalyvis vienu metu gali būti pateikęs kainos pasiūlymus dėl abiejų radijo dažnių blokų Nr. A2 ir Nr. A3 ir įsigyti A2 ir A3 radijo dažnių blokus kartu.

13. Aprašo projekto 1 priedo „Tarptautinio koordinavimo reikalavimai antžeminių sistemų signalo lygiui“ siūlome atsisakyti. Šiuos reikalavimus siūlome įrašyti aukciono laimėtojams išduodamose leidimuose ir radijo dažnių juostos naudojimo sąlygų nustatymuose, kadangi koordinavimo sąlygos dar gali pasikeisti, ypatingai kalbant apie reikalavimus ant Lietuvos Respublikos ir Rusijos Federacijos sienos ar teritorijoje Rusijos Federacijos esančiuose taškuose, kurių geografinės koordinatės pateiktos BR IFIC (Terrestrial Services).

14. Galiausiai, šiame etape siūlome nepritarti Krašto apsaugos ministerijos pasiūlymams, kadangi jie nebuvo išdiskutuoti, įvertinti bei yra per daug reikšmingi, kad būtų skubos tvarka patvirtinti.

Dėl šios priežasties siūlome organizuoti atskirą diskusiją su Krašto apsaugos ministerija.

Atsižvelgiant į svarstomo Aprašo projekto svarbą, siūlome Tarnybai organizuoti susitikimą su visais suinteresuotais elektroninių ryšių rinkos dalyviais bei institucijomis, siekiant aptarti Aprašo projektą bei pateiktus pasiūlymus.

Pagarbiai

UAB „Tele2“ strategijos ir plėtros direktorius

Tadas Bukauskas

Kontaktinė informacija:

Tel. 8-668-00402, e. p.: evaldas.stankevicius@tele2.com

UAB „Tele2“, įm. k. 111471645, PVM m. k. LT114716417
El. paštas: reception.lt@tele2.com, oficialus tinklalapis: www.tele2.lt
Tel.: (8~5) 2366 300, faksas: (8~5) 2366 302
Juridinio asmens buveinė: Upės g. 23 08128 Vilnius
Duomenys kaupiami ir saugomi LR Juridinių asmenų registre

